

ПРАЦЯ

„Праця“

Український просвітний тижневик
в Бразилії
виходить в Прудентополі кожного
Четверга.

Передплата
в Бразилії:
Річно 8\$000, піврічно 5\$000.
Для Галичини річно 10 корон.
Для України 5 рублів.
Для Півн. Америки 2-50 дол.
Для Канади 2-50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“
Jornal semanal para os
Ukrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100рс. від
стиха. Більші по 200рс. За вся-
кі оголошення платить ся згори.

PRACIA
Prudentopolis
Paraná - Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“.

3 Рус. пс. Маркиана Шашкевича.

Не роздувать нас ні море,
ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Ми Українці до спону
В нас є сила Козаки!

ПРОСИМО УСІХ ТИХ ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „ПРАЦІ“, ЩО ЄЩЕ НЕ ЗЛОЖИЛИ ПЕРЕДПЛАТИ ЗА РІК 1919 О ЯК НАЙСКОРШЕ ВИРІВНАНЕ СВОЄЙ ЗАЛЕГЛОСТИ. В ПРОТИВНІМ РАЗІ БУДЕМО ЗМУШЕНІ ЗДЕРЖАТИ ВИСИЛКУ ЧАСОПИСИ. СЬОГОНАСНА ДОРОЖНЕЦЯ ДРУКАРСЬКОГО МАТЕРІАЛУ НЕ ПОЗВОЛЯЄ НАМ ВИСИЛАТИ НАШ ЧАСОПИС НА ДВА РОКИ НА КРЕДИТ.
РЕДАКЦІЯ.

До Українців в широкій Бразилії.

Всі народи світа почитають і величають тих, що причинили ся своїми ділами, чи жертвою стали для свободи своєї дорогої вітчизни. Навіть поганці уміли і вміють почитати своїх героїв. Ми Українці в Бразилії не повинні остати по заду. Ми тут спокійно проживаємо, а наші братя з козацьким завзяттям борються за ліпшу долю безталанної України. Сотки тисячів вже впало жертвою ляхської захлапної пажерливості і непонятого звірства легіонерів і політиків Польщі. Хтож не знає знас за страшні каторги і нелюдські знущання ся над нашим народом в його власній землі? Сьвідомо наша інтелігенція, патріотичне духовенство, селянство позамикане конає у в'язницях, а ще і різні пошести кождої днини приносять нові жертви з нашого народу. Вороги наші хотять нас вигубити, бо ми любим свою землю, свою мову, свій обряд. Ся ворожачам політика не може знести сего, що є українське. Сі вороги навіть і в Бразилії розкинули недавно брехливу брошурку видану у Понта Гроссі, у якій інформують чужинців, що нема Українців тільки Поляки. Справдсю політику мож назвати хиба лиш тигриною згля-

І неситий не виоре
На дні моря поля.
Не скує душі живої
І слова живого“...

Колись кров мучеників Христових була насінем нових, так і наші мученики народні сіють насіне любови до своєї Вітчизни. Братя наші в Галичині зложили Неньці своїй Україні майно, здоровле, кров свою, жите. Ми досі як мало дали! Тому хоч тямка про наших героїв най позістане між нами. Найдіти наші, на чужині виховані побачать, що ми уміємо пошанувати память тих, котрих вороги наші помордували, повішали, поморили голодом і холодом.

Як же се зробити? Річ проста і ясна:

ДРУГИЙ ДЕНЬ СВЯТ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО ХАЙ БУДЕ ДНЕМ МОЛБИ ЗА НАШИХ ПОЛЯГЛИХ БРАТІВ. НАЙ НЕ БУДЕ НІ ОДНОГО КЛАДБИЩА УКРАЇНСЬКОГО, НА КОТРИМ НЕ БУЛОБ ПАМЯТНИКА ПОЛЯГЛИМ НАШИМ БРАТЯМ. Підете коли небудь на кладбище, пригадаєте собі і Ви і Ваші діти на тих героїв, тай набирете духа і приміру і любови до своєї Вітчизни.

Українці у Прудентополі стають на першім місци під тим зглядом.

Великий крест уже приготується на могилу в честь наших героїв поляглих у війні 20-го столітя, на кладовищі українським. В другий день Великодних свят відбудеть ся торжественне посвячене. Се повинні зробити передовсім ті громади, в котрих стало перебувають Всч. Отці, а де вони доїжджають — в найблизшому часі.

Потомки наші будуть тямити, що ми уміли пошанувати наших героїв.

„Мир“ не для всіх.

Перемире підписано ще 11. падолиста 1918, а мировий договір дня 28. червня 1919, однак мир проголошено аж дня 10. січня с.р. По 14 місяцях від скінчення війни.

В Парижі зроблено парад, в якій взяло участь 13 держав, що воювали проти Німеччини. Представники тих держав проголосили мир у своїх державах з Німеччиною. Між тими державами є головні альянти: Англія, Франція, Італія, Японія. однак нема Злучених Держав і ще багато інших держав, котрі були у війні проти Німеччини.

Є різні причини тої відсутности деяких держав, що були спільно з альянтами у війні проти Німеччини. Але загально можна сказати, що вони невдоволені з мирового договору. Колиж невдоволені, то значить, що той мировий договір не такий, якого вони сподівались.

Найважнійше, що при проголошеню мира бракувало Злучених Держав. Ся республіка має найбільші заслуги для побіди: передовсім тим, що проголосила демократичні засади мирові, а також і своїм грошем та кровю. Але що з того! Не по її сталось! У Версалі заключено старосвітський мир, такий, як тому сто літ робили царі, цесарі, королі, князі і графи у Відні, і такий тому пів столки літ назад робили Німці у Франкфурті над Реном.

Північна Америка не має чого таким миром одушевлятися. Президент Вільсон, котрого 14 мирових точок убито у Версалі, ле-

ратувати гонор версальський. Певна річ, що й Америці слід як найскорше вийти з воєнного положеня, а стати на мирний шлях нового життя. Як треба з компромісом, то з компромісом, але історія того компромісу не спомяне добрим словом, як не спомяне і цілого версальського мира.

Нікого може так сей версальський мир не болить як нарід український, бо українському народови ним завдано удар подібний, як завдавали йому в минулому столітті нині оголені з престола Габсбурґи.

Версальська мирова конференція є кровю записана в серці кождого Українця, бо там віддано в неволю 5 мільонів українського народу і ще й покрайно його на 4 часті. Роздано його сусідам: Чехам, Румунам й Ляхам, а галицьку Україну, яку віддано ляхській шляхті в 25 літню аренду, розкраяно ще на дві часті.

Кривду народови українському зробила передовсім французька дипломатія, яка взялася будувати лигичну, середовічну польську імперію. Коли їй невдалося цілком поневолити народу Західної України, то в тім головно заслугою Англії, яка станула рішучо з обороні українського народу.

Сей факт створить серед українського народу приязнь до народу англійського і додасть йому надії в його боротьбі проти накиненої йому неволі.

Бо для українського народу мира нема. Для нього в Парижі мира не проголошено. Ному оставлено боротьбу, яку він муєт весті, поки не скине неволі, та не осягне повної побіди і повного мира.

впало жертвою ляхської захлапленості і нежорливості і непонятного звірства легіонів і політиків Польщі. Хтож не знає знас за страшні каторги і нелюдські знущання ся над нашим народом в його власній землі? Сьвідома наша інтелігенція, патріотичне духовенство, селянство позамикане конає у в'язницях, а ще і ріжні пошести кожної днини приносять нові жертви з нашого народу. Вороги наші хотять нас вигубити, бо ми любим свою землю, свою мову, свій обряд. Ся ворожа нам політика не може знести сего, що є українське. Сі вороги навіть і в Бразилії розкинули недавно брехливу брошуру видану у Понта Гроссі, у якій інформують чужинців, що нема Українців тільки Поляки. Справді сю політику мож назвати хиба лиш тигриною зглядом нас — Українців.

Однак з потіхою можемо повторити се, що сказав наш народний пророк, поет Т. Шевченко:

...Та не випе
Живучої крови;
Вона знову оживає
І сьмієть ся знову.
Не вмирає душа наша —
Не вмирає воля.

ДЕ НЕ ОДНОГО КЛАДБИЩА УКРАЇНСЬКОГО, НА КОТРИМ НЕ БУЛОБ ПАМ'ЯТНИКА ПОЛЯГЛИМ НАШИМ БРАТЯМ. Підете коли небудь на кладбище, пригадаєте собі і Ви і Ваші діти на тих героїв, тай набирете духа і приміру і любови до своєї Вітчизни.

Українці у Прудентополи стають на першій місці під тим зглядом.

Великий крест уже приготується на могилу в честь наших героїв поляглих у війні 20-го століття, на кладовищі українським. В другий день Великодних свят відбудеть ся торжественне посвячене. Се повинні зробити передовсім ті громади, в котрих стало перебувають Всч. Отці, а де вони доїжджають — в найближшому часі.

Потомки наші будуть тямити, що ми уміли пошанувати наших героїв. Там далеко за морем, де батьки наші вродились, виховались, там ворог лютий катував наших, але ми зуміли почитити тих, що положили жите своє для Неньки-України.

Підчас сего богослуження зложім своїм датки на бідні вдови і сироти, поляглих наших героїв.

вказати, що вони недоволені з мирового договору. Колиж недоволені, то значить, що той мировий договір не такий, якого вони сподівались.

Найважнійше, що при проголошенню мира бракувало Злучених Держав. Ся республіка має найбільші заслуги для побіди: передівсім тим, що проголосила демократичні засади мирові, а також і своїм грошем та кровю. Але що з того! Не по її сталось! У Версалі заключено старосвітський мир, такий, як тому сто літ робили царі, цісарі, королі, князі і графи у Відні, і такий тому пів століття в'язад робили Німці у Франкфурті над Реном.

Північна Америка не має чого таким миром одушевляти. Президент Вільсон, котрого 14 мирових точок убито у Версалі, лежить хорий і не має охоти боротись далі за невдачний мир. А сенат його мотикає на всі сторони, силкуючись з нього добути щось путнього, та даремне. Прийде, кажуть, погодитись пристати на компроміс, аби якось скінчити немилу справу, та бодай трохи

лицьку Україну, яку віддано лицькій шляхті в 25 літню аренду, розкраяно ще на дві часті.

Кривду народови українському зробила передовсім французька дипломатія, яка взялася будувати штучну, середовічну польську імперію. Коли їй не вдалося цілком поневолити народу Західної України, то в тім головно заслуга Англії, яка станула рішучо в обороні українського народу.

Сей факт створить серед українського народу приязнь до народу англійського і додасть йому надії в його боротьбі проти пакиненої йому неволі.

Бо для українського народу мира нема. Для нього в Парижі мира не проголошено. Йому оставлено боротьбу, яку він мусить вести, поки не скине неволі, та не осягне повної побіди і повного мира.

А осягнути мусить, бо за ним правда.

„Свобода“

Українські вісти.

Гр. Тишкевич мав побачення з новим президентом Фрації.

Дня 20, січня голова української делегації

Національна українська рада в справі Східної Галичини.

1. До Найвищої Ради Союзних Держав на руки Папа Президента Клемансо в Парижі. 2. До Уряду Закордонних Справ в Велико-Британії в Лондоні. До Уряду Закордонних Справ Французької республіки в Парижі. 4. До Уряду Закордонних Справ Королівства Італії в Римі. 5. До Уряду Закордонних Справ Злучених Держав Північної Америки у Вашингтоні.

З початком падолиста м. р. виїхала до Варшави з Камінця Подільського дипломатична Місія, в склад якої увійшли: а) п'ятьох делегатів Правительства Наддніпрянської України (так зв. Російської України) а саме пп. Андрій Лівницький, др. Левід Михайлів, Прокіп Понятенко, Борис Вжепєцький та др. Прокіп Мшанний і б) трьох делегатів Правительства Західно-Української Республіки себто Східної Галичини, а саме пп. др. Стефан Витвицький, др. Антін Горбачевський та др. Михайло Новаковський, а яка мала на меті висидати у польського правительства корисніші умови в справі військового перемиря, відновлюваного до сього часу тільки що десять днів, та опортити взаїмні відносини мілітарного та економічно-торговельного характеру на тричкішій основі. Щодо галицьких делегатів, то сі мали головно за завдання спитати інтернуване та насильства сповнювані польським урядом та війском на українським населенні Східної Галичини.

Головою сей Місії назначено п. Андрі

Лівницького, а його двома заступниками пп. др-ра Леоніда Михайлова та Галичанина др-а Стефана Витвицького — а всі акти сей Місії мали мати мілітарну правну тільки тоді, коли будуть підписані всіма членами Місії.

Повища Місія держалася як колективне тіло так довго, як довго велася тільки не обов'язуючі пересправи з польським цувательством. Коли однак польське правительство за обіцянки мілітарного характеру стало домагати ея від українського представництва уступок територіальних, а з окрема зреченя Галичини в користь польської держави, чим польські політики хотіли — з одного боку зломити волю українського народу в Галичині, а з другого зискати усеїшній на їх думку статут проги рівеня дотично Галичини Найвищої Ради в Парижі, та коли проти процесу того рода відсуденого польським урядом голові Місії, п. Андрієви Лівницькому, більшість членів Місії на пленарнім засіданні з дня 30. падолиста 1919 р. завиласт негідно. Мі-

сія як колективне тіло перестала фактично існувати і тоді чотири члени сей Місії: пп. Андрій Лівницький, др. Михайлів, Борис Вжепєцький та Прокіп Понятенко, всі уроженці Російської України і делегати Правительства Східно української Области підписали самі і самотійно дня 2. грудня м. р. декларацію, в якій заявляють (уступ I): Що територія Української Народної Республіки має бути установлена: починаючи від Чорного моря по ріці Дністер і від Дністра по ріці Збруч, та, що (уступ II) політичне становище Східної Галичини розвизується польським урядом в порозумінню з представниками українського народу мешкаючого в сій провінції, — підписуючи сей акт від імени Народної Української Республіки як Українська дипломатична Місія в Річи Посполитій, а п. Андрій Лівницький поверх сього як голова сей Місії, до чого очевидно не мали ніякого права.

Хоч повища заява, названа шумно декларацією Української Народної Республіки, є нічим иншим як свідком панєру, позбавленого вського фактичного та правного значіння, то однак дуже медлливо а майже навіть певно, що польські політики вруги будуть старатись продукувати сей акт перед рішачими чинниками великих європейських держав, як

щими дотичними заявами українських делегатів пп. Курдиновським та Пилипчуком, хоч Уряд Української Народної Республіки мусів відтак дезавувати сі заяви як неважні. І ось тому вважаємо за потрібне звернути уваги, передовсім Найвищої Ради Альянтів у Парижі на фактичний стан справи, головно в тій цілі, щоби неопустити, аби так вимушений на кількох одиницях акт, був через незнання фактичного стану справи васитий евентуально проти інтересів і так вже тяжко мученого та кривдженого українського населення Східної Галичини.

При сім дозволяємо собі в цілі скріплення отсього нашого застереження звернути увагу з окрема на отсі моменти, важні для належної оцінки декларації п. Андрієм Лівницьким та його товаришами:

1. Згідно з повноваженнями уділеними Урядом Української Республіки згаданій Місії у Варшаві всі акти і декларації сей місії можуть — як се вже коротко вище сказано — вийти тільки з колективного рішення цілої Місії, повзтого більшістю голосів її членів на правильнім засіданні Місії під проводом її голови або його заступника (що зрештою і так самозрозуміле), а всі акти і писемні акти, а з окрема договори і декларації її звернені до Уряду Польської Республіки вимагають до своєї правосиль-

ції в Парижі, гр. Михайло Тишневич, був прийнятий п. Дешанелем, новим президентом французької республіки.

„Я маю Вам передати — звернувся до президента український представник — не тільки щирі привітання від свого Правительства, але й від усього українського народу і всіх українських горожан, як би далеко они не жили. Лист від Українців з Америки, в котрім вони Вас вітають і звертаються о моральну допомогу для України, свідчить про ті почуття, котрі мають Українці до Франції і її Головного Представника“.

Подякувавши за привітання, президент Дешанель запитав гр. Тишкевича про загальне становище на Україні як і про військове.

У відповідь на докладне вияснення про тяжке становище України й української армії; котра й до сього часу залишається без усякої допомоги військової і навіть медичної, про той надзвичайний патріотизм, з яким Українці боронять свою самостійність — маючи весь час гадю на допомогу антанті, а особливо Франції, французький президент не міг вдержатися, щоб не констатувати: „Визнаю і кожний зі мною згодиться, що Ваші жовніри геройські захищали і захищають свою Батьківщину“.

На пращання, президент Дешанель прохав передати українському урядові найкращі бажання і колиб було що потрібно, щоби звертатися до нього без усякого протоколу й церемоніялу.

Східна Галичина під англійським протекторатом.

„Міттагспост“ подає вістку з Берна, що Найвисша Рада остаточно порішила справу Східної Галичини.

Східна Галичина остане в чисто формальній звязи з Польщею, що властиво буде тільки цловим союзом та одержить як найширшу та найповнішу автономію, так що про який-небудь примус чи то мови, чи обряду чи взагалі який-небудь інший, не може бути мови. По впливі 25 ліг має рішати про дальшу судьбу східної Галичини не тільки плевбісцит але також Союз Народів. Тимчасом матиме Англія великий вплив на адміністрацію Східної Галичини.

Вісти зі Львова.

О. Др. Йосиф Сліпий, що приготується в Інсбруці на професора догматики у львівському університеті, пише про себе, що коло него крайна біда, бо Митрополит сам жинє в дуже тяжких відносинах і не може допомогти, а в Інсбруці голод і йому остає єдиною надією просити о богослужбчі інтеції з Америки, то скінчить габілітаційну працю. За Львів пише, що йому пишуть, а іменно, що досить знищений. Семинар духовний заняло польське військо і не хоче віддати. Кажуть, що навіть підлогу і столи порубали і попалили. В семінарі мешкає лише, о. віце-ректор Малицький. Прсвщ. Боцян в Закопанім тяжко недужий на груди. О. Куніцький канонік і парох у сьв. Юра. Митрополит заложив у бурсі дяків на ул. Скарга малий семинар, а Студити перенеслися до Унева. Наші Єпископи галицькі запротестували в Римі проти Поляків, що розстріляли кількох священників, а сотки увязнили і інтернували. Не в однім цілім деканаті осталися тільки один-двох душпастирів. Митрополит Андрей Шептицький висловив про положення в Галичині: „Стан понад наші сили“.

„приятельському“ таборі, з якого їх наміряють відправити через Польщу.

Відолahi шукають усіх можливих способів, аби спекатися „приятелів“ і поїхати до дому, але поки що сидять за дротами.

Чума в Галичині.

Тринайцять випадків чуми в Східній Галичині зайшло останніми днями, як це ствердив зїзд делегатів лікарських відділів при міністерстві здоровля, що відбувся в понеділок, 22. грудня м. р.

Статистика знищень в Галичині.

Статистику галицьких шкід воєнних зладив т. зв. краєвий уряд відбудови, котрий зїстав покликаний до життя ще в році 1916 і мав тоді назву: Центральна для господарської відбудови Галичини. Після дефінітивних обчислень вартість шкід, спричинених воєнними випадками, виносить 17. 224,000.000 корон.

З окремих рубрик найповажнішу становлять будинки, яких ушкодження, включно із знищенням находячихся в них домашніх рухомостей, оцінювано на около 7 і пів-мільярда корон. Дуже поважно представляють ся також шкоди в лісах. Шкоди в рільничім інвентарі живім і мертвім, в промислі великім і середнім, в ремеслі і торгівлі переходять півтора мільярда корон. Очевидно, що повисші числа не вичерпують цілої величі шкід, які понесла Галичина в наслідок війни. Іменно в повисшій статистиці не углядено ані воєнних запотребовань які виносять мільярди, ані так званих шкід посередних, для зіставлення яких нині бракувало певних підстав.

Польща і Україна.

Після цілком повного розгрому російських реакціонерів, Держави Антанті покладають великі надії на Польщу та Румунію і почасті на иншу республіку Сходу Європи. Ми як і минулого року цілком твердо переконані, що без участі України боротьба з большевиками не буде мати успіхів, український народ рішучо і уперто буде боротися проти всіх чужинців, що хотять його поневолити і унеможливити сю боротьбу, наприклад полякам, які все посоваються на українську територію, коли не буде поставлено ясно, що Польща не має ніяких імперіалістичних плянів на Україні. В противнім разі українські народні маси, борючись з большевиками, одночасно з сим розпочнуть величезне повстання також і проти Поляків. За ними можуть піти і білоруси, а в результаті большевики зможуть поширити свою окупацію ще далі на Захід ніж тепер є.

Український Уряд на чолі з Цетлюрою чесно і отверто шукає порозуміння з Пільсуцьким і тими польськими урядовими колами, які прихильно ставляться до Української Державности. Коли Держави Антанті не бажали успіхів большевиків, то вони повинні дати зрозуміти польським імперіалістам, що їх спроби використати боротьбу з большевиками для поширення Польщі за кошт українських земель в результаті приведуть Польщу до долі Колчака Денікіна.

За останні два роки всякі чужинці окупанти побували на Україні — але ні німці, ні російські комуністи, ні російські монархісти не виходили з України по своїй волі — а завжди вигоняло їх звідти українське населення.

Те саме чекає і польські війська, коли вони підуть на Україну не для допомоги українській армії вигнати з Українських зе-

примиряться з існуванням новоповсталих республік на Сході Європи в визнання сих республік Антантою, а в тому числі Польщею та Румунією тоді населення національних республік цілком отверто стане на бік Антанті і проти большевиків. Коли-ж сього не буде зроблено, коли новоутворені держави зустрінуть і на далі з боку Великих Держав Антанті те саме відношення, що і з боку Совітської Росії, то при певних умовах можна чекати в деякій мірі повного розчаровання в надіях на допомогу з боку Антанті і звязку з сим примирення населення сих держав з Совітською Росією, результати чого дуже сумна доля чекає таких і Польщу і деякі инші держави.

Галицькі війська опустили Денікіна.

Українськи інформаційне бюро доносить: ціла галицька армія опустила Денікіна і зєдналась з наддніпрянською армією, під командою отамана Павленка.

Уряд Української Народної Республіки

остав в своїому давньому складі, з тим, що міністр-президент Мазепа веде також ресерт закордонного міністерства, а др. Макух обняв сбовязки міністра справ внутрішних.

Міністр праці Безпалко у Львові.

Від уряду Української Народної Республіки, який перебуває тепер у Вінниці уповажений міністром-президентом Мазепою і в сполучі з найвищими подіями на Україні, виїхав міністр Безпалко з Вінниці до Варшави. В переїзді задержався він у Львові і 9 січня виїхав до Варшави, звідки верне на Україну.

Литва визнала самостійність України.

Литва, незалежність якої недавно визнала Антанта, визнала самостійність України.

Італійці за визнанням незалежності України.

В наслідок резолюції ухваленої Італійською палатою послів, щоби навязати зносини з урядами держав, що повстали на руїнах давньої Росії, посол Корте поставив внесення, щоби визнати незалежність України і інших держав, створених в межах давньої Росії. Донесення це розглядатиметься на днях.

Ростов взятий.

Радіограма з Москви: В ночі з 7 на 8 січня відділ червоної кінноти ген. Буденого після кривавого бою ввійшов до Ростова і Нахичевання. Взято 11 тисяч бранців, 7 танків, 33 гармати і 170 скорострілів.

Дальший похід большевиків.

Большевицькі звідомлення доносять: В районі Мелітополя взято Мелітополь, в наші руки попала велика добича, між тим панцирний поїзд і багато перевізного матеріалу. В районі Новочеркаська червона кіннота напала на станцію Золотовская, прогнала відтам ворога, розбила 2 полки ворожої кінноти і взяла 160 бранців. Після пізніших вісток при заняттю Новочеркаська червоні війська здобули 100 гармат, 8 танків літаки і самоходи. В боях в районі Александрівська і Грушевська розбито 267 усть-каміаузенській полк, при чому полонено 700 жовнірів, тавери і значну скількість иншої добичі. При занятю ст. Константинівська взято близько 400 полонених і корабель, 2 моторові лотки, 20 барок і 2 доки і велике число иншого матеріалу.

Смерть Деніківської армії.

З Букарешту повідомляють: поодинокі пол-

еться без пляну серед страшного погрому.

Повстання на Кубанщині проти Денікіна.

На Кубанщині повстанці відносять ашому тягу успіхи. Під Армавіром (на нічній лінії Тихорійськ-Владикавказ) і Вском (на схід від Ростова) розбили полці 1 і 4 корніловські полки. Повстання ширилось на цілу Кубанщину, яка просила себе республікою.

З румунських джерел доносять, що су опустили консуляти і власти, які сились до Царгороду. Німецькі колья продають своє добро і емігрують до Америки.

Українська Академія наук відновлена.

В Києві у всіх відділах Української демії Наук і Українського Університету почалися заняття, які були припинені німцями.

Большевики біля Жмеринки.

Польські часописи доносять зі Львова, що большевицька армія наближується Жмеринки. Люде, які приїхали з всяких рін доносять, що большевицька армія в диться у віддалі 20 верстов від Жмеринки та що постійно поступає вперед.

Канів в большевицьких руках.

Червоні війська здобули Канів за цілу лінію від Канева до Александрівської Здобуття Таганрогу.

Большевицьке радіо з 8. січня доносить, що большевики здобули столицю денікського уряду, Таганрог.

Житомир не є в польських руках.

„Nowa Reforma“ з дня 10. січня доносить, що по вісткам із військового джерела звідомлення про заняття Житомира польськими військами неправдива. По останнім звідомленням, польський фронт тягнеться 50 км. на захід від Житомира.

На українських землях

Розв'язанка кураторії „Народного Дому“ Генеральний делегат польського уряду Ілецькі повідомив урядово членів кураторії „Народного Дому“ у Львові, що звільнює від обовязків, а для ведення діл „Народного Дому“ назначує радника намісництва Купадівича державним комісарем і старшим Северина Дольницького заступником державного комісаря. Ім до помочі буде доданий байрат, зложений в половині з Українців в половині з москвофілів (!). До барайту призначені: радн. Барвінський, др. Федак, Стефанович, радн. Пежанський, судія Івану прокураторот Сивуляк, секретар прокуратороту скарбу др. Заяць і о. Давидяк.

Приїзд членів української місії до Львова. До Львова приїхали члени української місії др. Горбачевський, др. Новаківський і др. Витвицький.

Український часопис на Кубанщині. Київський часопис „Промінь“ подає, що на Кубанщині почав виходити часопис українською мовою п. з. „Рідний Край“.

Ляхи навіть мерців не шанують.

Львівський „Вперед“ подає: В четвер відбувся у Львові з клепарського шпиталю похорон б. члена Київської Центральної Ради, полковника Льва Гана.

Похорон був заповіджений на 3-ту годину після полудня. Перед означеною годиною зібралася численно львівська громада, що віддати належну честь покійникови та внести його на місце вічного відпочинку.

Та якеж було здивування, а заразом гурлою проймає очічення присутних, коли

О. Др. Йосиф Сліпий, що приготувався в Інсбруці на професора догматики у львівському університеті, пише про себе, що коло него крайня біда, бо Митрополит сам жие в дуже тяжких відносинах і не може допомогти, а в Інсбруці голод і йому остає єдинока надія просити о богослужбні інтеції з Америки, то скінчить габілітаційну працю. За Львів пише, що йому пишуть, а іменно, що досить знищений. Семинар духовний заняло польське військо і не хоче віддати. Кажуть, що навіть підлогу і столи порубали і попалили. В семінарі мешкає лише о. віце-ректор Маліцький. Прсвщ. Болян в Закопанім тяжко недужий на груди. О. Куніцький канонік і парох у сьв. Юра. Митрополит заложив у бурсі дяків на ул. Скарга малий семінар, а Студити перенеслися до Унева. Наші Єпископи галицькі запротестували в Римі проти Поляків, що розстріляли кількох сьвящеників, а сотки увязнили і інтернували. Не в однім цілім деканаті осталися тільки один двох душпастирів. Митрополит Андрей Шептицький висловився про положення в Галичині: „Стан понад наші сили“.

Полонені Українці в Англії.

В Англії, в таборі Фелдгам, пробуває кількисот полонених Українців, які ріжними дорогами зібрані до купи, тепер немають можливости вернутися на батьківщину, як і решта полонених. І їх як і в Німеччині, збирались відправити домів, але... надійшла якась телеграма і вони опинилися в

з большевиками, одночасно з сим розпонує величезне повстання також і проти Поляків. За ними можуть піти і білоруси, а в результаті большевики зможуть поширити свою окупацію ще далі на Захід ніж тепер є.

Український Уряд на чолі з Нетлюрою чесно і отверто шукає порозуміння з Пільсучким і тими польськими урядовими колами, які прихильно ставляться до Української Державности. Коли Держави Антанти не бажаючи успіхів большевиків, то вони повинні дати зрозуміти польським імперіалістам, що їх спроби використати боротьбу з большевиками для поширення Польщі за кошт українських земель в результаті приведуть Польщу до долі Колчака Денікіна.

За останні два роки всякі чужинці окупанти побували на Україні — але ні німці, ні російські комуністи, ні російські монархісти не виходили з України по своїй волі — а завжди вигоняло їх звідти українське населення.

Те саме чекає і польські війська, коли вони підуть на Україну не для допомоги українській армії вигнати з Українських земель чужинців большевиків, а для того щоб окупувати частину Правобережної України і встановити там ту владу, яка була-б до вподоби польським панам землевласникам. Спроби нової гетьманщини на Україні закінчатся таким же фіяском, як се було з бившим гетьманом Скоропадським.

Взагалі нам цілком ясно, що для успіху боротьби з большевиками, які ніколи не

юсти підпису так голови М. і як і обох заступників, та всіх присутних у Варшаві радників Місії. Між тим наведена в горі декларація з дня 2. грудня 1919 зустрілася на правильнім засіданні Місії дня 30. листопада 1919 з рішучою опозицією більшости її членів, а крім сього на акті згаданої декларації недостає підпису одного заступника голови Місії, р-ра Степана Витвицького, як також присутних тоді у Варшаві радників Місії д-ра Антона Горбачевського, д-ра Михайла Новаковського і д-ра Прокопа Мшанецького, причім треба з окрема зазначити, що др. Степан Витвицький, і др. Антон Горбачевський та др. Михайло Новаковський, є саме уроженцями Галичини і горожанами Західної області Республіки, та що єдині заступники Галичини в складі бившої Місії заклали проти самовільної заяви згаданих в горі членів Місії з дня 2. грудня 1919 протест з застереженням неважкости сеї декларації на руки польського правительства у Варшаві. І вже є формально-правні причини вистарчатись без сумніву, щоби згаданій декларації з дня 2. грудня 1919 відказати згори всякої правної сили.

2. Іменем Західної Области Української Народної Республіки, то є Східної Галичини та північної Буковини має право заявлятися правосильно тільки її власне легальне представництво та її власна ле-

гальна власть, які існують до сьогодні та своїх прав в нічию користь ніколи не зрівалися, зваживши що постановою репрезентативно-законодатного тіла Західно-Української Народної Республіки, а іменно Національної Ради з дня 3. січня 1919, як і постановою Директорії Української Народної Республіки з дня 19. січня 1919 тільки заповіжено евентуальну злуку обох українських Республік, застерігаючи рівночасно сими актами виразно, що „аж до часу скликання всеукраїнських установчих зборів, законодавчу владу на території Західно-Української Республіки, тобто на території Східної Галичини та північної Буковини виконує Національна Рада, а екзекутивну владу Правительство тоїж Республіки, установлене Національною Радою та перед нею відповідальне“.

Згідно з тим може правосильно заявлятися що до території Західної Української Республіки та що до її відносин, а з окрема що до границь супроти Польщі, тільки згадана Національна Рада та установлене нею Правительство Західної Української Республіки.

Становище повинне відповісти теж принципіально догенерішному становищу Найвищої Ради Аліантів в Парижі, яке так названу Східну Галичину вважає як окрему державно-правну одиницю.

3. Територія Західної Української Республіки з її столицею Львовом є краєм

після кривавого бою ввійшов до Ростова і Нахичевання. Взято 11 тисяч бранців, 7 танків, 33 гармати і 170 скоростріль.

Дальший похід большевиків.

Большевицькі звідомлення донссять: В раіоні Мелітополя взято Мелітополь, в наші руки попала велика добича, між тим панцирний поїзд і багато перевізного матеріалу. В раіоні Новочеркаська червона кіннота напала на станцію Золотовская, прогнала відтам ворога, розбила 2 полки ворожої кінноти і взяла 160 бранців. Після пізніших вісток при занятю Новочеркаська червоні війська здобули 100 гармат, 8 танків літаки і самоходи. В боях в раіоні Александрівська і Грушевська розбито 267 устькаміаузенській полк, при чому полонено 700 жовнірів, таברי і значну скількість иншої добичі. При занятю ст. Константи́нська взято близько 400 полонених 1 корабель, 2 моторові лотки, 20 барок і 2 доки і велике число иншого матеріалу.

Смерть Деніківської армії.

З Букарешту повідомляють: поодинокі полки і відділи армії Денікіна втратили всякій контракт між собою. Провідники воюють на власну руку, оскільки жовніри ше до того надають ся. Знаний корпус ген. Мамонтова пропав і ніяких вісток про нього добровольча команда не має.

З других джерел знову доносять, що на зади армії Денікіна пробралися инші полки і відтяли їй цілком відворот, який відбува-

заселенем споконіку українським народом, який до сьогодні остав і на дальше на сеї прадідній землі подавляючою більшостою. Отже се населенне так рішеннями Національної Ради у Львові з дня 19. жовтня 1918, та з дня 15. листопада 1918, як також семи-місячною оружною обороною галицько-української армії проти польської інвазії виявило свою непохитну та однудушну волю само рішати про себе та створити свій власний український державний організм — а засвідчало заразом кровю своїх синів на полях битви та численними жертвами польського насильства всенародний протест проти якоїнебудь злуки так званої Східної Галичини з Польщею. А супроти сеї безсумнівної однушної волі автохтонного українського населення Східної Галичини та причаєжної етнографічно до неї північної Буковини, ніякий поза ним стоячий чинник не має і не може мати права зрікатися сеї української землі на річ якоїнебудь чужого державного організму.

Хоч заяви пп. Андрія Ливицького і тов. є і так актом позбавленим всякого правного та фактичного значіння, то однак в цілі усунення всяких сумнівів, пі... такі як єдинокі легальні і легітимовані заступники Східної Галичини та Буковини закладають рішучий протест проти заяви пана Андрія Ливицького і тов. з дня 2. грудня 1919, та проголошують сею заяву

вират, з Москвофілів (!). До барайту в половині з москвофілів (!). До барайту кликані: радн. Барвінський, др. Федак, Стефанович, радн. Пезанський, судія Івану прокуратот Сивуляк, секретар прокуратоту скарбу др. Заяць і о. Давидяк.

Приїзд членів української місії до Львова. До Львова приїхали члени української місії: др. Горбачевський, др. Новаківський і Витвицький.

Український часопис на Кубащині. Київський часопис „Промінь“ подає, що на Кубащині почав виходити часопис українською мовою п. з. „Рідний Край“.

ЛЯХИ НАВІТЬ МЕРЦІВ НЕ ШАНУЮТЬ.

Львівський „Вперед“ подає:

В четвер відбувся у Львові в клепарівського шпиталю похорон б. члена Київського Центральної Ради, полковника Льва Гана.

Похорон був заповіджений на 3-ту годину після полудня. Перед означеною годиною зібралася численно львівська громада, щоб віддати належну честь покійникови та вінести його на місце вічного відпочинку.

Та якеж було здивування, а заразом грозою проймаюче сгірчення присутних, коли під віка домовини побачили — зовсім не тіло покійника без білля та хочби якогось будь покривала!

А чейже примітивним обовязком заряду клепарівського шпиталю було віддати власне убрання полковника та похоронити його людськи.

Правда, що за культура ляхька. Найсо і „Swit“ перечитає.

за лишену всякого правного та політичного значіння.

Отже представлення за застердженням прийняв односторонно в присутности підписаного президента та державних секретарів, збір членів Національної Ради Західно-Української Республіки, ділаючи хвалено наслідком забору та польського терору в краю на неутральнім ґрунті з границею, а котра то Національна Рада зложена з лослів бившого австрійського парламенту, вибраних на основі загального голосування та українських соймових послів з Галичини та Буковини, є єдиноким легальним та легітимованим заступництвом населення Східної Галичини та північної Буковини, і прому іменем Західно-Української Республіки отже се так основно застереження і вписання не прийняти до свого відома.

др. Євген Петрушевич вр-у
Президент Н.Р.З.У.Р.

Що має зробити?

Іван Прохосович прийшов до адвоката за порадою. „Мій сусід завязав хвіст мому коневі, сказав він до адвоката, „що має з ним зробити?“ — „Розв'яжіть хвіст а мені дайте 5 мільрейдів за раду!“ — сказав спокійно адвокат.

На кладбищі, в Мільборі, лежить на гробі камінь, а на нім така напись:

„Лежи в спокої, поки не зійдемо ся до неба.“ — Жінка“.

ЛИСТ З ГАЛИЧИННИ.

Один з наших свідомих Українців у Прудентополі одержав лист з старого краю. Лист писаний людьми, що справді люблять свою вітчизну, свій нарід. Яка там біда, яка жада, то годі описати. Мороз по тілі переходить, коли читаєсь, про обходжене культурних Польків з народом українським. У листі стоїть так: „Одного разу зістав я оружений польськими військами і попав в полон. Що пережив я в полоні се годі писати. За час війни бачив я різні звірства, однак такі катовання мабуть ніякий народ не приміняв до своїх противників. Я був щасливий, що живий попав в полон, а багатьох уже піддавших ся вбивали, а мене замучували, бо розстріляти когось не уважали за лагідне средство.

Подумай собі, проти малої східної Галичини ціла Польща виступила, а мимо того місяців ми держались дуже добре і коби не підмога антант, ми спокійно жили на своїй рідній землі...

Много через цілу зиму жили в пивниціях в холоді і голоді...

Такі то там гаразди. Може знова не один скаже, що се не правдою. Се показує лист, мен не подаєм зі зрозумілих причин. Подумайте самі що переживають наші брати, а деяким хоче брататись з сими відвічними нашими ворогами.

Теперішній Уряд Український вислав просьбу до мирової наради о узнане Републики Української.

Росія стратила в сій війні 32,000,000,000 рублів (золотом).

Турція протестує против Аліянтів, котрі заміряють їм взяти Константинопіль.

В Токію, в салі парламенту японського, прийшло до борби так, що поліція мусіла робити порядок.

Сирия з Арабами мабуть чи не оголосять незалежної держави сирійської.

Великі і малі.

(Конець.)

Кожний, думай, що на тобі
Міліонів стає стоїть,
Що за тоті міліони,
Мусиш злати ти одвіт.

Іван Франко.

Українська торговельна спілка в Каразіньо.

Спілковий хробак тут змостив своє гніздо і сміється над усіма бідами. Мала колонія, усього 40 родин українських, але родин твердих, сміється голосно над усім тим, що має намір її пхнути!

Як можна пхнути їх, коли они твердо стали і піхти не подають ся назад? Як можна пхнути, коли вони взяли слова Франка за основу: „кожний думає, що на ньому, коли не міліонів стає стоїть, то у всякім разі стає тієї справи, яка і йому і всім корисна! А в цім і є основа успіху. Хтось може скаже, що я тому причиною. Неправда. Я не просився на Каразіньо, а завдяки каразіньці мене просили аж з Рію Гранде. Вони хотіли школи, хотіли склену, і мають і те й друге. Я є лише виконуючою силою; я є тим свободним чоловіком, котрий за певну платню веде громадську справу. І знаєте вільно Каразіньо мені платять? Не вгадаєте! 250\$ (дваста п'ятьдесят мільйонів) на місяць. Платять і не плачуть! Терплять вони на тім? Ні. Вони лише зробили те, що замість будувати дім комусь,

що християнин не при своїм умі і буде триматися того, до чого стремив.

Во справді, чого триматися чи чого можна навчитися від тих, що задоволені тим, що є; що тільки ждуть, аби посміятися над невдачою свого брата?

Кооператива „Liberdade“ не впала. Є багато ширих, але вони не знають, на чім стоїть твердість усякої грошевої справи. Ми можемо їм сказати на чім довіряти не довіряючи тим, хто стоїть коло громадського добра. Як так? А ось як: Одного разу приходив до мене старшина і просить від мене касову книгу і книгу купівлі-продажі. Кажуть мені так: „Ми Вам віримо, учителю, але ми хочемо знати, як іде справа склену“. Що я мав сказати? Стати зараз цапки і кричати, що я вище всяких підозрін? Кричати, що я веду справу на користь громаді? Зовсім ні. Мій обовязок показати книги, фактури і все інше тим, кого громада вибрала, так би сказати одягла своїм довірам. Я так і зробив. Я дав книги, я представив усі документи, звідки я дістав гроші і куди їх заплатив, і наша старшина пішла задоволена.

Так мусить робити всяка старшина. Склепар, котрий би не захотів дати поясненя, що до ходу справи, мусить бути зараз усунений. Ліпше нехай склеп зачекає, поки знайдеться другий склепар, ніж лишати його далі в руках того, хто синеверіює громадськи добро.

Коли так піде справа, коли малі громади стануть так, як стали каразіньці, я певен, що їм не треба бути громадами великими і вони будуть великі своєю внутрішньою силою; своїм взаємним довірам, своїм рухом. Я певен, що коби сталась біда одному з нас, то всі стали до порятунку; в одній годині можна зібрати з нашої малої колонії 50 душ для оборони свого. А вільно можна назбирати на Вера Іварані?

Каразіньці ухвалили вже, що зарібок з венди піде на закупно машин, на поліпшення господарства, на закупно різнородного насіння. Чим же велике Вера Іварані поставиться? Ми вже маємо прилад до гартування збіжжя проти вищення його жучками. А коли у вас буде?

Є багато різних потреб, але заспоити їх нема чим. Усі дорібки пішли, як кров з худоби на підгноєння землі для цвєтів, пішли на вишарпання чужоїдів, котрі дивляться на вас, як на сліпих хробків, яких природою призначено жити для когось, а не для себе! І як трохи треба, щоб усе те припинилося, щоб чужоїдство посухнулось, в інше місце.

Для того треба не ждати, поки впаде громадська справа, аби сі сьміяти, а як найшвидше підставити своє плече і підперти, щоб вона не впала!

Во громадська справа, поскільки вона мусить бути близька і дорога нам. Кільки разів я чув від членів нашої спілки: „ми мусимо досягнути якось аж до кооперативу на Вера Іварані, щоб ми були якось зеднані“.

І це найліпше, що ми б могли зробити. І, кінчаючи мій троха за довгий лист я скажу:

Ми стоїмо твердо. Ми певні, як свого існування, що чужоїдство заберець від нас. Бажаємо шире всім українським громадам стати так, як стоїмо ми. А до того можемо ще додати: коби якій громаді треба було

нашої помочи чи поради ми завжди її віділемо! Отже; „кожний думай, що на тобі міліонів стає стоїть“ і... до роботи!

Хай виростуть криті дахівкою доми, але щоб вони належали тим, хто на них працює.

В. Куц.

Каразіньо 11/2 1920.

Відповідь на допис „Без дороги“.

Хвальна Редакція!

Просимо о поміщенє нашої дописи в „Праці“, позаяк п. Сірник сам запросив нас до відповіди.

ГЛЯНЬ ТЯ СЕБЕ, БУДЕ З ТЕБЕ.

Майже десять літ тому, як мені лучилось іти через Дорізон і мав нагоду побачити п. Сірника, котрий відай в маминій сорочці утік до Бразилії, бо немав у чім іншим, так принайменше мені тоді видалось! Хотів пізнатись з ним. Приходжу кажу „Слава Ісусу Христу“ „Добрідень“ відповідає мені. Питаю дальше і довідуюсь, що се Українець з Росії і хоче бути учителем. Качав якийсь час тори у п. Длугоша а опісля ПП. Дорізонці приймили до школи де і при своїм гадючим язичку, і гадючий кооперативі не довго загрів місця, бо і Дорізонці пізнались на нім. Нема що казати, гадюки вмів лапати і відай від них набрав такої гадючої їди. А що до сеї гадючої кооперативи, яку запровадив, то деякі кажуть що він добре вийшов лишень ті неконче, що носили гадюки до него. Отже сей пан від гадюк тепер зачав паплюжити Українців-вендлярів на Дорізоні і на Марешаль Маллет, що вони так обдирають кольоністів, що ті мусять чужих підпирати. А дальше каже, що Іван з Антоном хай ідуть запрягати ся до фойси і помагають годувати Турка і Поляка. Але відай той Іван і Антін троха більше потрафить попірати і українську справу як п. від гадюк бо було поміщенє і в „Праці“, хто що дав на народний фонд а за пана Сірника чи там пана від гадюк не моглисьмоя дочитати. Се відай патріот язичком але не ділом. Але се не диво, бож прецін пан Сірник в школі на Дорізоні говорив, що чоловік походить від малпи, отже він з такої фамілії, а малпи на народний фонд не дають. Каже пан Сірник чому ми до сеї пори не заложили спілки „Голодний Голий і Компанія“. Та тут ми до такої спілки не звикли а радше не вмієм провадити хиба п. Сірник має таку кооперативу в дома з родиною то нехай вже єї тримаєсь а ми до неї не маєм охоти. Пана Сірник, ви кажете, що вендлярі патріотично кричать а нічого не роблять. Аїж бож з ким нам робити? Пригадуєте собі пана Сірник, на семім віссиналі і на Маллет справу з дорогою, як любили за порадою директора колонії хотіли писати до Куритиби, щоб могли дещо заробити при дорозі і директор вислав їх до Вас, а Ви зажадали 20\$ по патріотичному. Аж в кінці мусіли піти до Кучинського, вендаря а сей зробив се письмо за міля. Пана, а чи не Ви сказали, колисьмо хотіли згоду робити, що тоді буде єдність і згода як в перед повісите свого єгомосьця? От і в чім Ваш патріотизм. Дуже мудрого вдаєте

та пишете гейби то всі були малпами і нічого не розуміли. Так як за се, що спалив ся склад один в Рію, матерія подорожіла, ніби одич склад мавби мати аж такий наслідок, пане довідайте ся самі ліпше, що є за причина дорожнечі, а дурниць, так поважно не пишть. І другі також щось знають, хоч не від себе, то хоч від кометів мудрійших. І пан від гадюк хоче нас гортувати та ми дякуем за се. Ми вже такі бачили, одні вже повмирили другі попропадали і хоч пан від гадюк хоче заступити всіх, то ми обійдемось, ми з нашими маєтками знаємо що зробити, бо хто вмє придбати, той знає що з ним зробити. Не сушіть собі голови чужим добром і вендьярами, ми зачали гандлювати без вашої поради і будем знати, що зробити із майном і дітьми нашими на які ми і дещо гроша вже назбирали. Покажіть чого Ви доробились за Ваші 10 літ при Вашій науці і відомостях? Правда, з Рію Гранде не було за що прихати? А може там зложились на Вас, щоби Вас позбутись? І се можливе. Нас вендаря зівставте, ми самі собі дамо раду, а еше Вам порадимо, щоб Ви брались до кооперативу Вашої давної гадючої, се Вам найліпше пасує але шукайте десь іншого місця але не на Дорізоні, бо тут Вас вже знають...

Іван і Антін Українці.

Дорізон 26 — 2 1920.

З Бразилії.

Будова української школи на лінії Есперанса.

Будова школи на лінії Есперанса (в Прудентополю), у якій мають провадити науку СС. Служебниці, поступає вперед над сподіванє. І не дивота, кожний, хто мав нагоду бачити поступ в науці, яку ведуть СС. Служебниці у Прудентополю, переконав ся, що ніхто не потрафить так добре, совісно і з таким пожертвоуванєм подавати науку, як саме монахині, котрі посвятили ся Богу і виключно тій справі. Проте кожний старає ся, щоби таку школу мати у себе. Се можемо добачити також і між иньшими народами, котрі хочачи виховати свою молодіж в душі релігійнім і народнім, старають ся, щоб науку у їх школах провадили особи Місія,

Крім сего отворилась школа на лінії Івані панема. Лінія ся мала, але о школу без зна-

На лінії Вісенте Машадо народ згуртува тоїть коло школи. Діточок до школи ходить понад 30, а нарід не жалував праці до сего діла.

У Рію з'явив ся большевик, мабуть чи не секретар Деніна, щоб ширити большевцькі ідеї в Бразилії.

В Багії не спокій досі.

Мешканці міста Conceição і Caete збунтувались против своїх урядників, тай їх прогнали.

П. Руй Барбоза не хоче бути делегатом до Ліги Народів.

Екц. Президент Парани, Др. К. Муньойс да Роша, приринає на послуханє що дня в урядовій палаті о год. 1. пополудни. У своїм мешканю не приймає нікого урядово.

Дописи, котрі вплинули до Редакції, помістять ся в слідуємім числі.

Адвокат

FRANCISCO LINS FILHO.

Найбільший український склеп в Прудентополю

Василія Войтовича.

Кожний, думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за тої мілійони.
Муєш здати ти одвіт.
Іван Франко.

Українська торговельна спілка в Каразіньо.

Спілковий хробак тут змостив своє гніздо і сміється над усіма бідами. Мала колонія, усього 40 родин українських, але родити твердих, сміється голосно над усім тим, що має намір її пхнути!

Як можна пхнути їх, коли вони твердо стали і ніхто не подасть ся назад? Як можна пхнути, коли вони взяли слова Франка за основу: «кожний думає, що на ньому, коли не міліонів стан стоїть, то у всякім разі стан тієї справи, яка і йому і всім корисна!» А в цім і є основа успіху. Хтось може скаже, що я тому причиною.

Неправда. Я не просився на Каразіньо, а завпаки каразініці мене просили аж з Рію Гранде. Вони хотіли школи, хотіли склепу, і мають і те й друге. Я є лише виконуючою силою; я є тим свободним чоловіком, котрий за певну платню веде громадську справу. І знаєте кільки Каразіньо мені платять? Не вгадаєте! 250\$ (дваста п'ятьдесят міль) на місяць. Платять і не плачуть! Терплять вони на тім? Ні. Вони лише зробили те, що замість будувати дім комусь, мають його для себе; замість учити дітей чужих напихають мені повну школу своїх; навіть пещером не дають мені спокою, бо вже четвертий місяць ходять до вечірної школи 18 душ. Є хлопці, є парубки є й жонаті! Звідки ж вони беруть грошей, щоб платити школу? Щоб платити вендаря?

А звідки взяли грошей ті, що побудували доми криті дахівкою? Вони взяли з гандлю! Наш рахунок представляється так: За два місяці продано на чотирі і пів тисячів приблизно двадцять від сотки. Це дало зарібок 900\$. Венда мені заплатила за два місяці 180\$ а решта пішла на користь громади! А при тім треба пам'ятати: через те, що не платиться податку, то можна продавати дешевше, а значить є змога заощадити те, що мені платять, як учителеві!! Значить, колоніст оплачує науку не своїм грошем, а тим, що лишився-б у кишнях чужинців, що посідали поміж нами!

Я думаю, що тепер панам колоністам ясно, чому на sède я міг зустріти хати з вікнами, павів і панянок добре вигодованих і вибілених; вони пожирали і пожирають те, що мало б лишитися колоністам.

Що ж пхнуло каразініців до засновання свого склепу!

А ось що:
Коли вони прийшли сюди, то було тут як раз те саме, що й скрізь, ревіли малпи, кусались змії і горою шумів вітер. А коли вони оживали, то зявився тут оден голодний португалець. Заложив який-такий склеп, а за пару літ той склеп вишуетив рої.

З нього сам португалець як кажуть практичні люди, мав вивести 25 тисяч. З тим грошем він посував далі, поміж нами. Другий склеп оснувався на sède, а третій таки лишився тут!

Кількож то каразініці дали заробити, що можна було оснувати аж три склепи? Можна сказати і barbaridade! Кількож то шліз можна було б аснувати за ті гроші?! Кілько дітей вивчити! Кілько помочи дати темер рідному краєві!... А все те пішло марно, пішло в чужі руки!

На Каразіньо є також люди ві своїх, із патунку мудрих, т. є. — є такі, що повта ршють: «буду єї сміян, коли впаде». Але то є сміх дурного на ярмарку кожен, поглине

буде?
Є багато різних потреб, але заспоїти їх нема чим. Усі дорібки пішли, як кров а худоби на підгноєння землі для цвїтів, пішли на вишашення чужоїдів, котрі дивляться на вас, як на сніпих хробів, яких природою призначено дити для когось, а не для себе! І як трохи треба, щоб усе те припинилось, щоб чужоїдство посунулось, в инче місце.

Для того треба не ждати, поки впаде громадська справа, аби єї сьміяти, а як найшвидше підставити своє плече і підперти, щоб вона не впадала!

Бо громадська справа, поскільки вона мусть бути близька і дорога нам. Кільки разів я чув від членів нашої спілки: «ми мусимо досягнути якоесь аж до кооперативи на Вера Іварані, щоб ми були якоесь зеднані».

І це найліпше, що ми б могли зробити.

І, кінчаючи мій троха за довгий лист я скажу:

Ми стоїмо твердо. Ми певні, як свого ієтнування, що чужоїдство забереться від нас. Бажаємо широ всім українським громадам стати так; як стоїмо ми. А до того можемо ще додати: колиб якій громаді треба було

Сірника чи там пана від гадюк не моглисьмося дочитати. Се відай патріот язиком але не ділом. Але се не диво, бож прецін пан Сірник в школі на Дорізоні говорив, що чоловік походить від малпи, отже він з такої фамілії, а малпи на народний фонд не дають. Каже пан Сірник чому ми до сеї пори не заложили спілки „Голодний Голий і Компанія“. Та тут ми до такої спілки не звикли а радше не вмієм провадити хиба п. Сірник має таку кооперативу в дома з родиною то нехай вже єї тримаєсь а ми до неї не маєм охоти. Пана Сірник, ви кажете, що вендарі патріотично кричать а нічо не роблять. Анєж бож з ким нам робити? Пригадайте собі пана Сірник, на семім вісиналі і на Маллет справу з дорогою, як люди за порадою директора колонії хотіли писати до Куритиби, щоб могли дещо заробити при дорозі і директор вислав їх до Вас, а Ви зажадали 20\$ по патріотичному. Аж в кінці мусіли піти до Кучинського, вендаря а сей зробив се письмо за міля. Пана, а чи не Ви сказали, колисьмо хотіли згоду робити, що тоді буде єдність і згода як в перед повісите свого єгомосьця? От і в чім Ваш патріотизм. Дуже мудрого вдаєте

жемо добачити також і між иньшими народами, котрі хочачи виховати свою молодіж в дусі релігійнім і народнім, старають ся, щоб науку у їх школах провадили особи конні.

Місія,
Крім сего отворилась школа на лінії Інами панема. Лінія ся мала, але о школу дбає зна-
На лінії Вісенте Маннадо народ згуртува тоїть коло школи. Діточок до школи ходить понад 30, а нарід не жалував праці до сего діла.

У Рію з'явив ся большевик, мабуть чи не секретар Леніна, щоб ширити большевизні ідеї в Бразилії.

В Багії не спокій досі.

Мешканці міста Conceição і Caete збунтувались против своїх урядників, тай їх прогнали.

П. Руй Барбоза не хоче бути делегатом до Ліги Народів.

Єкц. Президент Парани, Др. К. Муньойс да Роша, приринає на послуханє що дня в урядовій палаті о год. 1. пополудни. У своім мешканю не приймає нікого урядово.

Дописи, котрі вплинули до Редакції, помістить ся в слідуючім числі.

Адвокат Dr. TRASYBULHO LINS-FILHO, у прудентополи.

Принимает всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі справи входячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають ся до п. Вас. Лопатюка. Пам'ятайте о сім, що всякі справи предкладаете в українській мові.

Канцелярія містить ся:
Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір! — Позір! ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ! Linha Ivañy — Prudentopolis — Parana. ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новоотворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукта колоніяльні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминути, а іти до свого Українця.

Alexandre Martinec.
Ivañy — Prudentopolis — Parana.

Шкленяр і Син.

Великий склад різнородних материй — зелїя і прочих. Агенция Банків: «Banco do Brasil», «Banco Francez e Italiano» і «Banco Nacional do Commercio». Суз-Агенция компанії асекураційної земельних і водних (морської): «Companhia Alliança da Bahia». Стала кореспонденция комерцияльна (гандлева) з найбільшими фірмами.

Купують в великій скількості: герву, віск, і мід.
Говорить ся по Українськи.

SZKLENIARZ & FILHO.
Teleg. „SZKLENIARZ“
Prudentopolis — Parana — Brasil.

Найбільший український склеп в Прудентополи Василя Войтовича.

Продаєть ся по ціні уміркованій. Одинока фірма, яка вдєволить Вас за Ваші гроші! Вступіть і переконайте ся, бо то не коштує нічо.

Більший вибір найрізнородніших материй, наймодніших кольорів ка семіри, коців, готових убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стяжок, капелюхів соломяних і сукняних, ниток до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимових шалів, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, зеліза, машин до шитя, пороху, шроту, фугетів, славної пасти „Фаворіта“ і шнуриков; книжок, та приборів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, свічки мільові, а подостатком муки найліпших марок, соли грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини кукурузяної і мандькової, фасолі, кави зернятами, незрівнаного смаку паленої і чай з Індий.

Завсїгди сьвіже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнано за найміцнішу, найлекшу і найпрактичнійшу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ: витревалу, найменшої ваги, а найсильнійшу. Скуповую на велику скалю герву та иньші краєві продукта.

Посілаю велике і рівне подвірє на заїзд, а на случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilio Wojtowycz
Prudentopolis, Parana, Brazil.

Чи пили Ви коли каву з української фабрики?
Зайдіть до Григорія Кушніра колонія Шавієр да Сільва — Парандуа С. Катаріна.
Там дістанете: каву палену найліпшої якості — без домішок ароматичного запаху в фабриці „ІТАЙО“.
Kuchmir Gregorio Colonia Xavier da Silva
corr. Papanduva S. Catharina.

Оголошення.

Позір! Українці оселі Іраті.

Від дня 16 — 21 с. м. відбудеться св. місія в церкві св. Петра і Павла в оселі Іраті. Кожного дня буде чотири науки місійних і катехізія для дітей. Поселенці цієї оселі повинні скористати з цієї нагоди і брати участь як найбільше в усіх св. діях.

Шакер на продаж.

Продаю шакер, 1-ої класи разом з будинками і льотью з хатою біля руської церкви у вигіднім місці.

Продаю разом, або поодинокі.
11 — 13 Кол. Іраті — Пилип Пиндюк.

ОСЕЛЯ Sant' Anna.

Cima & Comp. — власителі оселі С.

Анна при оселі Вера Гварані, в мунісіпійом S. Matheus, Парана, повідомляють, що льоти маючі бути продані в оселі С. Анна суть вимірені рядом і доручені властителям, котрі можуть продати без всяких труднощій.

По всякі вяснення прошу писати до:

J. Cima — Comp. Curitiba,
10 — 12 або União da Victoria.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В КУРИТІБІ

Юрка Іванкова

ул. Martins Affonso № 6. (проти церкви).
Seccos e Molhados.

напитки краєві і заграничні. Купую збіжжя, і кольонійні продукта. У склепі найде кождий товар йому потрібний до дому.

Є вітальня для Шан. III. Кольонієтів.

Лікар і оператор

Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ

Бувший асистент клінік європейських.

CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновішої системи. — Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мікроскопових, та всяких иньших бадань крові в слабостях внутренних.

Порада листовно і усно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil.

Чи Ви вже були коли у склепі
НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стації залізничної.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка.

Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючи можуть переночувати, або в бараку, або в залах на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з його товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніальні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополи і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТІНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІ.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українській шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жовуду, недуги утробы, нирок, гемороїди, недуги шкіри, ріжні затроєня, недугу падачки і т.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опіше листовно з повним довірем, а дістане пораду.

На відповідь залучить поштову марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis

Paraná

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українській шпитали. (Безплатно для бідних).

Кравчарня „УКРАЇНА“

Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдорозших до найдешевших: плащі, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обем кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсїгди лиш своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“

de

Basilio Magerovskyi

Papandua

Sta. Catharina

Оселя Гважувіра — Парана
Бразилія.

Найбільший склеп український.
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєсь всім Українцям склепу свідомого Українця, в котрім найдуть ся товари споживчі, знаряди домашнього вжитку. Хто що потрібне, а певно що не пожалуєте, коли сподіється обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО.

Купуєсь збіжжя і всякі продукта кольоніальні.

ANTONIO REBOUÇAS PARANÁ
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім мунісіпійо Іраті

Продаю товари ріжнородні — як справді хто забачає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗНО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні усе, що потрібне до уюткоу домашнього і рідничого.

Напитки ріжнородні. Скуловую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усе споживчі товари. Капелюхи — стрічки артикули — окраси зі золота як брошки перетей, ланцюжки до годинників і т. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Paraná

Український склеп

ХРУНІА І БРАТА.

в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтанишій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніальні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мідка і груба, риж, капелюхи сукняні і солом'яні, і т. д.

Chrun & Irmão.

Vera Guarany — Paulo Frontim, Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марепаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтанишій ціні. Купує усякі продукта кольоніальні, а найцікавіше, що платить доросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЙ

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ.

CAIXA
POSTAL

BEBAM AS CERVEJAS

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого skleпу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациї залізничої.

В його skleпі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никиги Доняка. Простора саля повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в салях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі skleпом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

УКРАЇНСЬКІЙ СКЛЕП
ХРУНІА І БРАТА.
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтаньшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мідка і груба, риж, капелюхи сукняні і солом'яні, і т. д.

Chrun & Irmão.

Vera Guarany — Paulo Frontim, Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить дороже як другі skleпарі.
П. П. З КОЛЬОНІЙ

прошу прийти у мій skleп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я свідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet Paraná

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО
В АНТОНІЮ РЕВОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших skleпів у цілім муніципії Іраті

Продаю товари ріжнородні — як справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні, усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і ріжничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву

На складі КАВА — ЦУКОР — усе споживчі товари. Капелюхи — стріли артикули — окраси зі золота як броне перстені, ланцюжки до годинників і т. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Paraná

В. КУН І СИН

ІПРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій skleп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую усякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна

W. KUN & FILHO

Guajuvira Paraná

CAIXA
POSTAL
246.

BEBAM AS CERVEJAS
DA
ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitibana

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:
ясні:

Атлантика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:

Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атланта
Більц

Вода Столова

Женжібре

ГАЗОЗИ з:

Цитрини

Абакаші

Черешень

Малин

Помаранч

Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!
Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насіне ячменю!

Сухі дріжджи Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляющий сили.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

ІРАТІ

В

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш skleп, який є завжди зосмотрений у найріжноріжнійшій товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних матерій, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевики з фабрики Фаворита, осотові вовняні убраня і многі иньші товари галентарійні.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятах і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скуповуємо герву — віск і мід
ДЛЯ П. П. Каросників є портера, січки і кукурудзи не брак.

Продаж деталічна і гуртовна
Для прибувших залізницею пічлі.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak Iraty“